

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра спорту і спортивних ігор

ПРОГРАМА
проведення атестації
у формі атестаційного екзамену
для здобувачів вищої освіти,
щодо яких здійснювалася підготовка магістра
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності: 017 Фізична культура і спорт

Затверджено на засіданні кафедри спорту і спортивних ігор
(протокол № 11 від 14 вересня 2023 р.)

Завідувач кафедри Микола ПРОЗАР

м. Кам'янець-Подільський
2023 рік

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестація випускників освітньо-професійної програми «Тренер з видів спорту» спеціальності 017 Фізична культура і спорт проводиться формі атестаційного екзамену й публічного захисту кваліфікаційної роботи та завершується видачею документа державного зразка про присудження випускнику ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації «Магістр фізичної культури і спорту» за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Атестаційний екзамен передбачає оцінювання: здобутих результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт галузі знань 01 Освіта / Педагогіка для другого (магістерського) рівня вищої освіти; рівня сформованості інтегральної, загальних, спеціальних (фахових, предметних) компетентностей; здобутих теоретичних знань, практичних умінь та навичок з обов'язкових освітніх компонентів професійної підготовки.

У програму атестаційного екзамену включено обов'язкові освітні компоненти професійної підготовки, а саме: «Педагогіка та психологія вищої школи», «Методика викладання дисциплін з фізичної культури і спорту в ЗВО», «Управління проєктами у спорті», «Система підготовки спортсменів в олімпійському спорті».

Порядок проведення атестаційного екзамену відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (<https://tinyurl.com/5fam7uu>) та «Порядку проведення атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (<http://surl.li/bhrye>).

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ

Атестаційний екзамен здійснюється відкрито і гласно. Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, можуть вільно здійснювати аудіо-та/або відео фіксацію процесу.

До складання атестаційного екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану та освітньо-професійної програми за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт. Допуском здобувачів вищої освіти до атестаційного екзамену є наказ ректора університету за поданням декану факультету.

Складання атестаційного екзамену проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менше половини її складу за обов'язкової присутності голови (заступника голови) екзаменаційної комісії. Проведення атестації передбачає усну відповідь здобувача на питання екзаменаційного білету (тривалість підготовки – не більше 45 хвилин) та усну відповідь на питання екзаменаційної комісії (тривалістю не більше 30 хвилин на одного здобувача).

Рішення екзаменаційної комісії про оцінку результатів складання атестаційного екзамену, видачу випускникам дипломів (дипломів з відзнакою), отримання рівня вищої освіти «магістр» та здобуття кваліфікації «Магістр фізичної культури і спорту» приймається на закритому засіданні екзаменаційної комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів екзаменаційної комісії, які брали участь в її засіданні. При однаковій кількості голосів голова екзаменаційної комісії має вирішальний голос.

Результати атестаційного екзамену оголошуються головою екзаменаційної комісії в день його складання після оформлення протоколу закритого засідання атестаційної комісії та визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ЗДАЧІ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З ОBOB'ЯЗКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Система підготовки спортсменів в олімпійському спорті

1. Охарактеризуйте формування спортивної програми Олімпійських ігор:

- види спорту у програмах Ігор Олімпіад та Зимових Олімпійських ігор;
- історія формування олімпійської програми;
- критерії для включення видів спорту та видів змагань в олімпійську програму.

2. Розкрийте суть загальної теорії підготовки спортсменів:

- сутність спорту, його роль, форми та умови функціонування в суспільстві;
- соціальні функції спорту.

3. Опишіть сучасну систему спортивної підготовки:

- структура системи підготовки спортсмена;
- система тренування;
- система змагань;
- система факторів, які доповнюють тренування і змагання та оптимізують їх ефект;
- позатренувальні та позазмагальні чинники підготовки спортсменів;
- специфічні принципи спортивної підготовки;
- напрями вдосконалення системи підготовки спортсменів.

4. Охарактеризуйте основи теорії і методики спортивного тренування:

- характерні риси спортивного тренування;
- мета та головні завдання спортивного тренування;
- основні напрями підготовки у процесі спортивного тренування;
- основні особливості спортивного тренування;
- засоби спортивного тренування;
- методи спортивного тренування.

5. Розкрийте суть тренувального навантаження в спорті:

- характеристика тренувального навантаження і його ефект;
- фактори та умови, що визначають тренувальний ефект навантаження;
- зміст навантаження;
- обсяг тренувального навантаження;
- організація тренувального навантаження;
- загальна схема класифікації тренувальних навантажень;
- спеціалізованість тренувального навантаження;

- спрямованість тренувального навантаження;
- координаційна складність тренувального навантаження;
- величина тренувального навантаження;
- закономірності відновних реакцій після навантажень та фаза суперкомпенсації;
- функціональна активність при тривалій роботі, стомлення і відновлення при навантаженнях різної величини.

6. Опишіть організацію контролю тренувального навантаження в спорті:

- загальна характеристика контролю в спорті;
- мета та об'єкт контролю в спорті;
- види контролю в спорті;
- оперативний контроль навантаження;
- поточний контроль навантаження;
- етапний контроль навантаження;
- вимоги до показників, що використовуються в контролі;
- основні критерії контролю;
- контроль у спортивній діяльності.

7. Опишіть сучасну систему періодизації багаторічної підготовки:

- загальна структура багаторічної підготовки та фактори, що її визначають;
- особливості підготовки спортсменів на різних етапах багаторічного вдосконалення;
- основні напрямки інтенсифікації підготовки в процесі багаторічного вдосконалення.

8. Розкажіть про побудову тренувального процесу спортсменів у річному циклі підготовки:

- основи періодизації річної підготовки;
- періодизація річної підготовки в системі багаторічного вдосконалення;
- змагання в системі періодизації річної підготовки;
- стратегія періодизації річної підготовки;
- одно-, дво- і трициклові моделі періодизації;
- загальні положення побудови підготовки спортсменів протягом року;
- загальна характеристика макроциклу;
- структура річної підготовки;
- чинники, які визначають тривалість періодів та етапів підготовки в межах окремого макроциклу.

9. Охарактеризуйте мезоцикли та побудову їх програм:

- загальні засади побудови мезоциклів;
- типи мезоциклів;
- величина та динаміка навантаження протягом мезоциклу;

- комбінація мікроциклів у мезоциклі.

10. Опишіть мікроцикли та побудову їх програм:

- загальна характеристика мікроциклу;
- типи мікроциклів;
- структура мікроциклів різних типів;
- особливості побудови мікроциклів при декількох заняттях протягом дня;
- загальні основи чергування занять з різними за величиною і спрямованості навантаженнями;
- вплив на організм спортсменів занять з різними за величиною і спрямованості навантаженнями;
- поєднання в мікроциклі занять з різними за величиною і спрямованістю навантаженнями.

11. Розкрийте суть тренувальних заняття та побудову їх програм:

- загальна структура тренувальних занять;
- основна педагогічна спрямованість занять;
- застосування занять виборчої та комплексної спрямованості у спортивній практиці;
- навантаження в занятті;
- типи та організація занять;
- типи та організація занять.

12. Охарактеризуйте спеціальну фізичну підготовку в системі підготовки спортсменів:

- спеціальна працездатність спортсмена;
- загальні особливості морфофункціональної спеціалізації організму в умовах спортивної діяльності;
- загальні основи спеціальної фізичної підготовки спортсменів;
- засоби спеціальної фізичної підготовки;
- методи спеціальної фізичної підготовки.

13. Опишіть особливості спортивної техніки і технічної підготовленості:

- загальна характеристика технічної підготовленості спортсмена;
- структура технічної підготовленості;
- ступінь освоєння технічних прийомів і дій;
- завдання, засоби і методи технічної підготовки;
- етапи технічної підготовки спортсменів;
- стадії технічної підготовки спортсменів;
- особливості технічної підготовки спортсменів.

14. Опишіть особливості спортивної тактики і тактичної підготовленості:

- загальна характеристика тактичної підготовки в спорті;
- основні поняття в структурі тактичної підготовленості;
- варіанти тактики змагальної діяльності;

- основні напрямки в тактичній підготовці;
- види тактичної підготовки;
- методи тактичної підготовки.

15. Психологічна підготовленість і психологічна підготовка спортсменів, їх загальна характеристика:

- загальна характеристика психологічної підготовки в спорті;
- мета, завдання і зміст психологічної підготовки спортсменів;
- види психологічної підготовки;
- принципи побудови психічної підготовки;
- завдання психологічної підготовки;
- методи психологічної підготовки;
- основні напрями психологічної підготовки.

16. Розкрийте суть управління в системі підготовки спортсменів:

- загальна характеристика управління в спорті;
- управління, як процес раціональної побудови підготовки спортсменів;
- мета управління в спорті;
- об'єкт управління в спорті;
- види управління в спорті;
- управління змагальною діяльністю спортсменів.

17. Загальна характеристика відбору та орієнтація в системі підготовки спортсменів:

- відбір та орієнтація спортсменів в системі багаторічної підготовки;
- первинний відбір та орієнтація на першому етапі багаторічної підготовки;
- попередній відбір та орієнтація на другому етапі багаторічної підготовки;
- проміжний відбір та орієнтація на третьому етапі багаторічної підготовки;
- основний відбір та орієнтація на четвертому і п'ятому етапі багаторічної підготовки;
- заключний відбір та орієнтація на шостому і сьомому етапах багаторічної підготовки.

18. Дайте загальну характеристику змагання в системі підготовки спортсменів:

- стратегія, тактика і техніка змагальної діяльності;
- структура змагальної діяльності;
- управління змагальною діяльністю.

19. Опишіть моделювання у спорті:

- моделювання в процесі підготовки спортсменів;
- моделі змагальної діяльності;
- моделі тренувальних занять.

20. Охарактеризуйте прогнозування у спорті:

- прогнозування в процесі підготовки спортсменів;
- методи прогнозування;
- види прогнозування.

21. Змагання та підготовка в умовах високих і низьких температур, загальна характеристика:

- Що Ви розумієте під гіпотермією?;
- специфічні умови тренувань спортсменів при низьких температурах;
- рекомендації щодо проведення тренувань і змагань спортсменів з видів спорту при низьких температурах;
- специфіка фізіологічних реакцій під час рухової діяльності в умовах високих температур;
- функції серцево-судинної системи під час рухової діяльності в умовах високих температур;
- рекомендації щодо проведення тренувань і змагань спортсменів з видів спорту в умовах високих температур.

22. Загальна характеристика травматизму і захворювання спортсменів:

- організаційні та матеріально-технічні причини травматизму спортсменів;
- медико-біологічні та психологічні причини травматизму спортсменів;
- спортивно-педагогічні причини травматизму;
- класифікація травм з позицій медичної діагностики;
- найтипівіші помилки тренерів і спортсменів, що ведуть до травм.

23. Охарактеризуйте засоби відновлення та стимуляції працездатності:

- засоби відновлення спортивної працездатності;
- характеристика основних засобів відновлення спортивної працездатності;
- структура і зміст педагогічних засобів відновлення спортивної працездатності;
- основні завдання відновлення спортивної працездатності на оперативному, поточному, етапному рівнях;
- структура і зміст медико-біологічних засобів відновлення спортивної працездатності;
- планування медико-біологічних засобів відновлення спортивної працездатності на оперативному, поточному і етапному рівнях;
- структура і зміст психологічних засобів відновлення спортивної працездатності.

24. Дайте характеристику дієтологічному та фармакологічному забезпеченню:

- раціональне харчування спортсменів і його основні компоненти;

- характеристика основних джерел енергії вуглеводів, білків та жирів;
- піраміда харчування та її структура;
- основні вітаміни та їх комплекси, що необхідні для нормального функціонування організму спортсмена;

- значення мінеральних речовин для організму спортсмена і в яких продуктах вони містяться;

- випадки використання харчових добавок.

25. Охарактеризуйте допінг в олімпійському спорті:

- визначення поняттю допінг;
- історична хронологія використання допінгу;
- загальна класифікація допінгових засобів і методів;
- характеристика засобів спортивного допінгу;
- діяльність ВАДА.

26. Жінки в олімпійському спорті, загальна характеристика:

- особливості тілобудови жінок;
- силові можливості жінок;
- система енергозабезпечення в жінок;
- особливості психіки і поведінкової реакції в жінок.

27. Охарактеризуйте місце та роль спортсмена в олімпійському спорті і соціальному житті:

- яким чином видатні спортсмени можуть впливати на розвиток олімпійського спорту та інших сфер людської діяльності?;

- які труднощі очікують спортсмена під час спортивної діяльності?;

- якими проблемами зіштовхуються спортсмени після закінчення спортивної кар'єри?;

- Охарактеризуйте зміст спеціальних програм для спортсменів, що закінчили спортивну кар'єру;

- охарактеризуйте фактори, що впливають на життя спортсменів та їхню професійну діяльність.

28. Опишіть систему олімпійської підготовки в Україні:

- підходи до побудови олімпійської підготовки;
- науково-методичне, апаратне і медичне забезпечення спортивної підготовки;

- матеріально-технічне забезпечення збірних команд;

- система змагань і відбір до збірних команд;

- соціальна підтримка олімпійців.

29. Опишіть систему олімпійської підготовки в США:

- підходи до побудови олімпійської підготовки;
- науково-методичне, апаратне і медичне забезпечення спортивної підготовки;

- матеріально-технічне забезпечення збірних команд;

- система змагань і відбір до збірних команд;

- соціальна підтримка олімпійців.

30. Опишіть систему олімпійської підготовки в Китаї:

- підходи до побудови олімпійської підготовки;
- науково-методичне, апаратурне і медичне забезпечення спортивної підготовки;
- матеріально-технічне забезпечення збірних команд;
- система змагань і відбір до збірних команд;
- соціальна підтримка олімпійців.

Управління проєктами у спорті

1. Охарактеризуйте сутність проєктної діяльності: поняття, основні характеристики:

- визначення поняття «проєкт»;
- мета проєкту;
- ознаки проєкту.

2. Вкажіть та дайте характеристику основним типам проєктів:

- за характером змін;
- за масштабом;
- за тривалістю;
- за галузевою приналежністю;
- за ступенем складності та ін.

3. Дайте загальну характеристику управлінню проєктами як процесу діяльності:

- визначення поняття «управління проєктами»;
- фактори, які впливають на управління проєктами у спорті.

4. Назвіть основні причини появи управління проєктами у сфері спорту в Україні:

- Чемпіонат Європи з футболу 2012 року у Польщі та Україні;
- розвиток менеджменту на фоні піднесення економіки країни;
- стрімкий розвиток напрямку науки про фізичну культуру та спорт.

5. Розкрийте основні якості менеджера проєкту у сфері:

- ідейність та створення команди;
- персональна відповідальність та об'єднання команди;
- управління командою, професійна чесність і відкритість.

6. Дайте характеристику моделі управління проєктами:

- цілі проєкту;
- формуляр проєкту;
- системна модель управління проєктом.

7. Охарактеризуйте можливе оточення та учасників проєктів у сфері спорту:

- що таке оточення проєкту;
- хто може бути учасниками проєкту;
- функції основних учасників проєкту.

8. Розкрийте суть поняття «життєвий цикл проєкту».

- початок, кінець, інвестиції, концепція, реалізація;
- фази життєвого циклу проєкту.

9. Назвіть основні причини ініціації спортивних проєктів:

- актуальність здоров'язбережувальної тенденції;
- потреби бізнесу;
- попит споживачів.

10. Розкрийте зміст поняття «бізнес-план»:

- призначення бізнес-плану;
- завдання бізнес-плану;
- стандарти бізнес-планування.

11. Опишіть основні етапи розробки концепції проєкту (на прикладі фахової діяльності):

- формування інвестиційного задуму проєкту;
- попереднє опрацювання цілей і задач проєкту;
- аналіз здійснення проєкту;
- декларація про намір.

12. Опишіть стадію готовності проєкту до реалізації:

- визначення основних переваг та недоліків;
- ідентифіковано основні організаційні питання;
- визначено очікувані вигоди й витрати, можливий ризик та шанси реалізації;
- існує цілковита підтримка як керівництва, так і інших учасників проєкту.

13. Розкрийте зміст організаційної структури управління проєктом:

- визначення організаційної структури;
- розподіл обсягу роботи між групами учасників.

14. Опишіть процес розробки плану проєкту:

- управління змістом проєкту;
- календарний план;
- план управління вартістю, якістю, персоналом;
- план управління змінами.

15. Охарактеризуйте управління терміном проєкту:

- планування розкладу;
- визначення послідовності операцій;
- оцінка ресурсів;
- контроль розкладу.

16. Назвіть основні цілі календарного плану управління проєктом:

- забезпечити вчасне надходження фінансування;
- координувати надходження ресурсів;
- вчасно забезпечити потрібні ресурси;
- передбачити у різні моменти рівень потрібних фінансових витрат і ресурсів та раціональний розподіл їх між проєктами;
- забезпечити вчасне виконання проєкту.

17. Що передбачає управління вартістю проєкту:

- планування управління вартістю;

- оцінка вартості;
- визначення бюджету;
- контроль вартості.

18. Опишіть значення ресурсів під час управління проектом у сфері діяльності:

- трудові ресурси;
- матеріальні ресурси.

19. Розкрийте суть поняття «команда проекту»:

- типи управлінської команди;
- цілі створення команди проекту.
- переваги групової роботи;
- розвиток команди.

20. Самовдосконалення як один із чинників досягнення запланованих цілей під час управління проектом:

- мотиваційні аспекти;
- просування;
- професійне визнання.
- система нагородження та заохочення.

21. Охарактеризуйте роль конфліктів під час управління проектом:

- визначення конфлікту та його функції;
- позитивний та негативний конфлікт;
- причини конфлікту та шляхи їх вирішення.

22. Поясніть процес управління зацікавленими сторонами проекту:

- визначення зацікавлених сторін;
- залучення зацікавлених сторін;
- контроль та взаємодія із зацікавленими сторонами.

23. Вкажіть що є предметом та об'єктом контролю під час управління проектами у сфері діяльності:

- факти, події, перевірка рішень, оцінка ситуацій, прогнозування наслідків;
- час, якість, вартість, зміни, відповідність контрактам і т. д.

24. Охарактеризуйте моніторинг виконання робіт з проекту:

- метод контролю;
- основні моменти оцінки стану робіт;
- порівняння ходу проекту з планом.

25. Опишіть основні моменти управління змінами проекту в ході його реалізації:

- підвищення затрат;
- зниження продуктивності роботи команди;
- пізні зміни у конструкції;
- зміни на вимогу безпеки тощо.

26. Розкрийте значення понять «ризик» та «невизначеності» у процесі управління проектом у спорті:

- дайте визначення;
- випадок, ймовірність, наслідок;

- загроза ризику, управління ризиками.

27. Дайте загальну характеристику управлінню якістю проєктом:

- планування якості, стандарт, норма;
- забезпечення якості проєкту;
- заходи щодо поліпшення якості проєкту.

28. Дайте характеристику основним якостям менеджера, який управляє проєктом у сфері спорту:

- професійні здібності;
- комунікативні здібності;
- обізнаність у потребах сучасного суспільства;
- налагодженість зв'язків із іншими сферами діяльності.

29. Опишіть основні чинники успішної презентації проєкту:

- захопливість;
- змістовність;
- професіоналізм;
- реклама;
- збалансованість.

30. Охарактеризуйте основні етапи завершення проєкту:

- завершення робіт;
- налагодження системи функціонування продукту;
- аналіз досвіду, документування.

Методика викладання дисциплін з фізичної культури і спорту в ЗВО

1. Охарактеризуйте методичні закономірності процесу фізичного виховання у здобувачів закладів вищої освіти:

- безперервність процесу фізичного виховання;
- чергування навантаження та відпочинку;
- поступове нарощування навантажень, які виявляють розвивальну дію;
- циклічність побудови системи занять;
- вікова та індивідуальна адекватність фізичного виховання;
- комплексність педагогічного впливу на здобувачів ЗВО;
- науково-методична обґрунтованість процесу фізичного виховання.

2. Проаналізуйте застосування засобів фізичного виховання й спорту у закладах вищої освіти:

- особливості застосування загальнорозвивальних, професійно-прикладних та військово-прикладних вправ;
- особливості застосування загальнопедагогічних та валеологічних вправ;
- основні вправи з легкої атлетики, гімнастики, плавання, спортивних ігор та інших видів спорту;
- нетрадиційні системи фізичних вправ і види спорту, обрані з урахуванням фізкультурних і спортивних інтересів здобувачів;
- загартування, гігієнічні та природні, реабілітаційні та рекреаційні чинники;

- психорегулювальні та психогігієнічні засоби.

3. Охарактеризуйте основні види навчальних занять із фізичного виховання та спорту в ЗВО:

- лекції (теоретична та методична підготовка);
- семінарські та практичні заняття;
- виробнича практика в ДЮСШ, виробнича педагогічна асистентська практика;
- індивідуальні заняття;
- консультації;
- екзаменаційні консультації;
- складання тестових випробувань;
- заліку, диференційований залі, іспит.

4. Розкрийте особливості форм проведення занять (навчальний і позанавчальний час та активне дозвілля):

- навчальні (групові та індивідуальні, теоретичні, методичні, практичні) заняття;
- консультації з питань фізичної культури і спорту;
- робота спортивних секцій, оздоровчих груп, факультативні та самостійні заняття фізичною культурою і спортом (за індивідуальним графіком);
- заняття фізичними вправами в режимі дня;
- спортивні змагання;
- фізкультурно-оздоровчі та рекреаційні заходи.

5. Охарактеризуйте науково-методичне забезпечення освітнього процесу з фізичного виховання і спорту:

- державні стандарти з фізичного виховання;
- освітньо-професійні програми;
- робочі програми курсів фізичного виховання і спорту;
- підручники та навчальні посібники;
- науково-популярна фахова література;
- комп'ютерні технології для діагностики фізичного стану та розробки індивідуальних фізкультурно-оздоровчих програм;
- інструктивно-методичні матеріали з організації самостійних занять фізичною культурою і спортом;
- індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів з фізкультурної освіти та фізичного вдосконалення;
- система тестів і нормативів для перевірки й оцінки фізичної підготовленості, знань і умінь у сфері фізичної культури і спорту.

6. Охарактеризуйте класифікацію методів, які спрямовані на засвоєння та вдосконалення знань, умінь та навичок, а також розвиток рухових якостей:

- методи, спрямовані на засвоєння знань;
- методи, спрямовані на оволодіння руховими вміннями та навичками;
- методи, спрямовані на вдосконалення рухових навичок і розвиток фізичних якостей.

7. Охарактеризуйте сучасні методики та методичні інновації у сфері фізичного виховання і спорту:

- структура;
- зміст;
- принципи;
- тенденції;
- закономірності розвитку.

8. Проаналізуйте методику викладання дисциплін з фізичної культури здобувачам вищої освіти, котрі вдосконалюються в обраному виді спорту:

- групи загальної фізичної підготовки (ЗФП) та професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФП);
- спеціальна медична група – здобувачі вищої освіти з вадами здоров'я;
- форми організації занять;
- застосування різноманітних засобів та методів;
- інструктування (система рекомендацій і вказівок).

9. Опишіть індивідуалізацію та диференціацію навчального процесу:

- підбір засобів, методів і прийомів, що використовуються викладачем, з урахуванням індивідуальних можливостей здобувачів вищої освіти.

10. Опишіть педагогічний аналіз занять із фізичного виховання як спосіб підвищення його ефективності:

- загальні відомості, матеріально-технічне забезпечення занять, підготовленість викладача та здобувачів вищої освіти до занять;
- підбір методів навчання і виховання;
- використання методів організації навчальних робіт та їх поєднання;
- тип, завдання і побудова занять;
- аналіз стилю діяльності викладача;
- аналіз організації пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти;
- висновки і пропозиції.

11. Опишіть техніку безпеки на заняттях з гімнастики легкої атлетики та спортивних ігор:

- дотримання правил організації занять фізичними вправами з використанням різноманітних технічних засобів;
- оволодіння здобувачами вищої освіти навичок страховки і самостраховки;
- своєчасна перевірка устаткування, інвентарю та техніки, що використовується;
- дотримання санітарно-гігієнічних умов;
- проведення інструктажу з техніки безпеки та безпеки життєдіяльності;
- своєчасний медичний огляд здобувачів вищої освіти.

12. Охарактеризуйте державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України:

- витривалості, сили, гнучкості, спритності, швидкості, що мають суттєве значення для життєдіяльності людини та її фізичного стану й здоров'я.

13. Опишіть загальні вимоги до організації проведення й оцінки фізичної підготовленості здобувачів вищої освіти:

- загальні вимоги, які висуюються щодо виконання окремих тестів згідно з Державними тестами й нормативами оцінки фізичної підготовленості з урахуванням віку здобувачів вищої освіти;
- організація проведення оцінювання фізичної підготовленості здобувачів вищої освіти.

14. Проаналізуйте контроль за фізичним вихованням здобувачів вищої освіти:

- види контролю – попередній, оперативний, поточний і етапний;
- журнал обліку роботи навчальної групи (попередній, поточний та підсумковий обліку успішності), медична картка, навчальна картка, журнал обліку травм, книга обліку вищих спортивних досягнень, щоденник викладача.

15. Опишіть критерії контролю:

- суб'єктивний: задишка, почервоніння або збліднення шкірного покриву, нудота, запаморочення, біль і відчуття важкості у ділянці потилиці, шум у вухах, біль за грудиною, під лопаткою, що віддає в ліву руку;
- об'єктивний: параметри морфо-функціонального стану фізичної працездатності і підготовленості.

16. Проаналізуйте самоконтроль у фізичному вихованні здобувачів вищої освіти:

- самоконтроль: самоспостереження, аналіз, оцінка свого стану, поведінки, реагування, що виконуються як індивідуально у процесі занять фізичними вправами, так і в загальному режимі життя;
- методи самоконтролю: самооцінка, контроль адекватності й інтенсивності навантажень та ефективності занять.

17. Охарактеризуйте форми і види методичної роботи в ЗВО:

- навчально-методична робота;
- організаційно-методична робота;
- науково-методична робота.

18. Опишіть вимоги до планування та ведення ділової документації з фізичного виховання і спорту в ЗВО:

- відповідність планування до навчальних та робочих планів підготовки фахівців;
- можливість оперативного внесення коректив до планів;
- врахування методичних принципів фізичного виховання;
- забезпечити цілеспрямованість і перспективні плани на певний цикл (півріччя, рік);
- забезпечити реальність планів;
- бути конкретним.

19. Проаналізуйте навчально-методичну документацію викладача з фізичного виховання і спорту:

- комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни;
- основні документи до планування: комплекс навчально-методичного

забезпечення, робоча програма, силабус, курс лекційних занять, практичні заняття, семінарські заняття, лабораторні заняття, індивідуальні заняття.

- навчально-методична фахова література;
- завдання для дистанційного навчання.

20. Розкрийте специфічні особливості роботи викладача фізичного виховання і спорту ЗВО:

- педагогічні, організаційні й управлінські;
- професійні обов'язки викладача кафедри;
- досконале володіння предметом спеціалізації (знати історію, техніку, тактичні особливості й психологічні аспекти виду спорту);
- знати методику навчання і тренування, способи організації та управління педагогічним процесом;
- уміти складати необхідну документацію щодо планування та звітності.

21. Опишіть законодавчу базу розвитку фізичної культури і спорту в Україні:

• програмно-нормативні документи, які регламентують діяльність сфери фізичної культури і спорту: закони України і розроблені на їх підставі підзаконними актами: постанови, укази, рішення, програми, накази, інструкції, статuti, положення тощо;

• Закон України «Про фізичну культуру і спорт» (2015), положення Законів України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), Укази Президента України «Про державну підтримку розвитку фізичної культури і спорту в Україні» (2016), Постанови Кабінету Міністрів України «Про підготовку спортсменів України до ігор Олімпіади та зимових Олімпійських ігор» та ін.

22. Проаналізуйте державні програми розвитку фізичної культури і спорту:

• «Державні вимоги до навчальних програм з фізичного виховання у системі освіти» (2016), Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації» (2005, 2014).

23. Проаналізуйте науково-інформаційне забезпечення фізкультурно-спортивного руху:

- підготовка висококваліфікованих кадрів;
- інформаційно-видавнича діяльність, наукові конференції, конгреси, семінари різних рівнів;
- сучасні інформаційні технології (дистанційне обслуговування: інформаційна мережа Інтернет).

24. Охарактеризуйте структуру закладу вищої освіти:

- університет (ректорат, вчена рада університету, рада з науково-методичної роботи та забезпечення якості освіти);
- факультети, інститути, кафедри;
- загальні відділи організації освітнього процесу;
- функції структурних відділів закладу вищої освіти.

25. Дайте характеристику основних професійних функцій викладача фізичного виховання (професійний компонент):

- світоглядна;
- інструментальна;
- культурологічна;
- інноваційна;
- комунікативна;
- мотиваційна;
- рухова.

26. Охарактеризуйте види професійної діяльності, якими повинен володіти викладач фізичного виховання і спорту (чинний компонент):

- діагностичний;
- спортивний;
- освітянський;
- організаційний;
- репродуктивний;
- профілактичний;
- реабілітаційний.

27. Розкрийте види професійних знань (когнітивний компонент):

- філософський;
- методологічний;
- історичний;
- теоретичний;
- технологічний;
- валеологічний;
- управлінський.

28. Проаналізуйте загальні вимоги до занять з фізичного виховання і спорту:

- оздоровчий та виховний ефект кожного заняття;
- безперервність процесу фізичного виховання;
- взаємозв'язок із попередніми та наступними заняттями;
- самонавчання і самовиховання під час занять фізичними вправами;
- різноманітність діяльності здобувачів вищої освіти, а також засобів, методів і прийомів, що використовуються викладачем з урахуванням їх індивідуальних можливостей (індивідуалізація навчального процесу);
- досягнення оптимальної рухової активності всіх здобувачів вищої освіти протягом заняття;
- забезпечення функціонування системи контролю та оцінки занять, умінь і навичок здобувачів вищої освіти.

29. Опишіть загальні та специфічні принципи фізичного виховання здобувачів:

- загальні: свідомості та активності, наочності, доступності та індивідуалізації, систематичності;
- специфічні: гуманістичної орієнтації; пріоритету потребностей, мотивів й інтересів особистості; всестороннього розвитку особистості; оздоровчої направленості; індивідуалізації; принцип зв'язку фізичного виховання з іншими видами діяльності і занятості людини.

30. Проаналізуйте діяльність спортивного клубу здобувачів у ЗВО:

- нормативні основи створення та функціонування в ЗВО спортивного клубу/центру студентського спорту;
- методичні особливості організації роботи фахівців із фізичної культури в спортивному клубі/центрі студентського спорту;
- статут (положення) спортивного клубу та забезпечення фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності здобувачів.

Педагогіка та психологія вищої школи

Педагогіка

1. Дайте означення поняття «Педагогіка вищої школи»:

- педагогіка вищої школи – галузь педагогічної науки, яка вивчає педагогічні закономірності й засоби організації та здійснення освітнього процесу(самоосвіти), навчання, виховання (самовиховання), розвитку (саморозвитку) і професійної підготовки студентів до певного виду діяльності й суспільного життя.

2. Назвіть, що охоплює предмет педагогіки вищої школи:

- вищий заклад освіти як педагогічна система;
- функціонування та ефективність педагогічного процесу у вищій школі;
- педагогічна діяльність науково-педагогічних працівників, їхня професійно-педагогічна підготовка та інше.

3. Основні завдання педагогіки вищої школи:

- обґрунтування методологічних і теоретичних засад педагогічного процесу у вищій школі на сучасному етапі розвитку науки і людства;
- вивчення сутності, особливостей і закономірностей педагогічного процесу та його складових;
- розроблення й конкретизація принципів навчання та виховання студентів; сучасних педагогічних технологій соціалізації й професійної підготовки та інше.

4. Назвіть основні категорії дидактики:

- навчання, викладання, учіння.

5. Які Ви знаєте види педагогічних технологій:

- технологія модульного навчання;
- технологія розвиваючого навчання;
- особистісно-орієнтована технологія;
- інформаційні технології;
- технологія дистанційного навчання;
- ігрова технологія;
- диференційована технологія навчання та інше.

6. Дайте характеристику основним видам і стилям навчання у вищій школі:

- догматичне, пояснювально-ілюстративне, проблемне, програмоване, модульне;

- репродуктивний стиль навчання, творчий стиль навчання, емоційно-ціннісний стиль навчання.

7. Назвіть ключові групи організаційних форм у вищій школі:

- навчальні заняття;
- практична підготовка;
- самостійна робота;
- контрольні заходи.

8. Які види академічних лекцій Ви знаєте:

- вступна, інформаційна, оглядова, настановна, підсумкова.

9. Охарактеризуйте основні вимоги до читання лекцій у вищій школі:

- високий науковий рівень викладеної інформації, яка має, як правило, світоглядне значення;
- значний обсяг систематизованої й методично опрацьованої сучасної наукової інформації;
- доказовість і аргументованість висловлювальних суджень та інше.

10. Висвітліть основні завдання практичних занять у сучасній вищій школі:

- поглиблення та уточнення знань, здобутих на лекціях і в процесі самостійної роботи;
- накопичення первинного досвіду організації виробництва та технікою управління ним;
- оволодіння початковими навичками керівництва, менеджменту, самоменеджменту та інше.

11. Вимоги, яким повинні відповідати практичні заняття у вищій школі:

- розуміння з боку студентів необхідності володіти базовими теоретичними знаннями;
- усвідомлення необхідності вироблення навичок і вмінь, що мають професійну спрямованість;
- широке включення в систему практичних занять творчих завдань та інше.

12. Суть, зміст і завдання процесу виховання у сучасній вищій школі:

- виховання – процес цілеспрямованого систематичного формування особистості, зумовленого законами суспільного розвитку, дією об'єктивних та суб'єктивних чинників;
- об'єкт і предмет виховання;
- самовиховання, перевиховання;
- пріоритетні напрями виховання у вищій школі.

13. Назвіть основні функції виховання у вищій школі:

- організаційно-мотиваційна;
- діагностична;

- прогностично-проективна;
- формуючо-розвивальна;
- інформаційно-комунікативна;
- контрольна-оцінювальна.

14. Роль і місце науково-педагогічного працівника в розвитку суспільства, його функції:

• управлінська, продукування, передавання, трансформації, спонукання, соціалізації, прогнозування, корегування, культурологічна, виховання, розвивальна.

15. Професійна готовність науково-педагогічного працівника до педагогічної діяльності у вищій школі:

- спеціально-предметна компетентність;
- психолого-педагогічна компетентність;
- комунікативна компетентність;
- соціокультурна компетентність.

Психологія

1. Охарактеризуйте предмет психології вищої школи:

• закономірності функціонування психіки студента як суб'єкта навчально-професійної діяльності та викладача як суб'єкта науково-педагогічної діяльності;

• соціально-психологічні особливості професійно-педагогічного спілкування та взаємин викладачів і студентів;

• особливості викладацького і студентського колективів;

2. Дайте визначення поняттю професіографії:

• загальна характеристика фаху (місце у суспільстві, зв'язок з іншими, типові місця роботи);

• основні риси майбутньої роботи (робоче місце, основні операції, прийоми роботи, основні складності і незручності, інтелектуальні, емоційно-вольові особливості діяльності, характеристика колективу);

• риси спрямованості фахівця (ставлення, інтерес до професії, особистісні установки, склад потреб, спрямованість розвитку);

• загальноосвітня підготовка і загальний розумовий розвиток (знання, вміння, навички, характеристики мислення, пам'яті, уваги, уяви, інтелектуальні можливості, пізнавальна активність);

• спеціальні якості і здібності (риса характеру, потрібні у роботі, специфічні здібності, властивості психіки).

3. Розкрийте поняття фахової компетентності особистості:

• ґрунтовні знання із загальноосвітніх й фахових дисциплін;

• володіння професійною технологією (технікою);

• здатність мобілізувати в професійній діяльності набуті знання, вміння, навички, використовувати узагальнені засоби виконання дій при вирішенні професійних завдань.

4. Назвіть умови розвитку в освітньому процесі рефлексії студентів:

- вербальний і невербальний зворотній зв'язок (оцінка оточуючих);
- порівняння себе з іншими;
- самоспостереження за своїми думками, почуттями, вчинками (того, що відбулося) для подальшого управління самим собою;
- зіставлення свого «Я – сьогоднішнього» з «Я – вчорашнім» і «Я – ідеальним».

5. Вкажіть пріоритети професійних цінностей викладача:

- безумовна цінність – людина, її життя, фізичне і психічне здоров'я. Провідне ставлення педагога – це любов (а не емоція) до вихованця, віра в його розсудливість, благородство та надія на його майбутнє, прояв емпатії як здатності перейматися його переживаннями та співчувати йому;
- цінності знання – орієнтація на систематичне поповнення і вдосконалення професійних знань як умови педагогічного (професійного) зростання;
- цінність особистісного зростання в професійній сфері – орієнтація на власну творчість і розвиток своїх потенційних можливостей, прагнення до самореалізації та саморозвитку.

6. Назвіть функції консультацій в освітньому процесі вищої школи:

- мотиваційні (пробудження й розвиток інтересу до обраної професії, спеціальності);
- організаційні (набуття студентами навичок самостійної навчальної і наукової праці);
- інформаційні (доповнення, закріплення, поглиблення, уточнення одержаних теоретичних знань);
- контрольні-діагностичні (встановлення рівня знань; вивчення індивідуальності студента).

7. Охарактеризуйте методи емоційного впливу викладача на студентів:

- моральний приклад – уміння викладача застосувати моральні норми і правила поведінки у взаєминах зі студентами і колегами, ділитися власним досвідом. Наслідування до того ж є важливим соціально-психологічним засобом поширення норм моралі та їх переростання в традиції і звички. Поведінка викладача має бути реально сприйнятним моральним орієнтиром для студентів, а його вміння і манери – індикаторами його моральних позицій та переконань;
- імідування – уміле моральне звеличування добропорядних вчинків студентів, моральний захист тих, хто діє чесно й принципово;
- активізація та фасилітація – моральна підтримка, схвалення та заохочення дій, вчинків студентів, які відповідають моральним нормам;
- емпатійність – здатність виражати свої власні переживання, співпереживати, співчувати, співдіяти, щиро приймати переживання студентів.

8. Схарактеризуйте основні функції лекції:

- методологічна;
- виховна;
- інформаційна (освітня);
- розвивальна;
- орієнтувальна;
- організуюча.

9. Назвіть прийоми активізації розумової діяльності студентів під час лекції:

- виразність мовлення та його відповідність поставленим задачам;
- звернення до досвіду й знань студентів;
- постановка проблемних питань;
- використання історичних даних;
- порівняння різних наукових теорій і поглядів;
- стимулювання студентів до власних висновків й узагальнень;
- використання епізодів з життя діячів науки, образів художніх творів;
- включення елементів діалогу.

10. Назвіть прийоми викладача, що полегшують студентам розуміння навчального матеріалу:

- комунікативні (неформальність спілкування, вияви розуміння студентів, емпатія в стресових ситуаціях контролю, довірливість, прагнення спілкуватись “на рівних”, готовність допомогти студенту);

- прийоми контролю: направляти контроль на встановлення причинно-наслідкових зв'язків, використання навчальної функції контролю, пріоритет усного контролю, письмову форму контролю доцільно завершувати бесідою, детально розкривати об'єктивність оцінки;

- рефлексивні (професійна інтуїція і знання психології, самовладання, опора на психологічну характеристику студента);

- мовленнєві (пояснення від зворотного, ретельний аналіз помилкового рішення задачі, стимулювання допитливості студентів, використання афоризмів, точних формулювань, виправлення комунікативних помилок за допомогою гумору).

11. Назвіть психологічні умови ефективного використання інтерактивних методів навчання:

- наявність у тих, хто взаємодіє, єдиної мети.
- забезпечення мотивації студентів до спільного розв'язання завдань;
- сукупність індивідуальних дій студентів повинні становити органічну єдність, а не суму;
- проведення розподілу і координації дій;
- забезпечення єдиних простору, часу, результату роботи.

12. Охарактеризуйте пізнавальні психічні процеси студентів:

- увага;
- відчуття;
- сприйняття;

- пам'ять;
- мислення;
- уява;
- мовлення.

13. Назвіть прийоми довільного запам'ятовування навчального матеріалу:

- смислове групування (розбиття матеріалу на частини, знаходження зв'язків між ними);
- смислові опорні пункти (створення схем, креслень, малюнків);
- співвіднесення запам'ятованого з відомим;
- відтворення (переказ, повторення).

14. Схарактеризуйте навчально-професійну діяльність студента:

- мета і головний результат – засвоєння наукових професійно важливих знань, що виступають змістом навчальної діяльності;
- потреби, що ґрунтуються на необхідності отримання теоретичних знань, практичних умінь і навичок;
- мотиви, що передбачають прагнення до засвоєння способів відтворення теоретичних знань, практичних умінь і навичок;
- навчальні ситуації (задачі), через розв'язання яких студент оволодіває способами вирішення професійних задач певного типу;
- навчальні дії та операції, що складаються з навчально-пізнавальних дій, а також дій контролю й оцінки.

15. Назвіть психологічні умови формування позитивної навчально-професійної мотивації студентів:

- усвідомлення найближчих (безпосередніх) і кінцевих (перспективних) цілей навчання;
- розуміння теоретичної і практичної значущості засвоєних знань;
- емоційна форма викладу наукової інформації;
- ускладнення змісту і новизна навчального матеріалу;
- професійна спрямованість навчальної діяльності;
- вибір адекватних задач, що створюють інформаційні пізнавальні суперечності в самій структурі навчальної діяльності;
- підтримка допитливості і «пізнавального психологічного клімату» на заняттях.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Виноградова В. Є., Юрченко В. І. Психологія вищої освіти : теоретичні та практичні аспекти. Навч. посіб. Київ : «Каравела», 2018. 320 с.
2. Дуткевич Т. В., Максимчук Н. П. Психологія вищої школи : Навч. посіб. Кам'янець-Подільський, 2012. 228 с.
3. Дуткевич Т. В. Психологія вищої школи. Збірка робочих програм з психологічних навчальних дисциплін Київ : КНТ, 2022. С.107-112. URI: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/6379>
4. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта : теорія і практика : навч. посіб. Київ, 2011. 335 с.
5. Закон України «Про фізичну культуру і спорт», редакція від 25.07.2021р. Режим доступу : <https://tinyurl.com/bdhkt5ps>
6. Закон України «Про освіту», редакція від 08.08.2021 р. Режим доступу : <https://tinyurl.com/nm87ep55>
7. Закон України «Про вищу освіту», редакція від 01.09.2021 р. Режим доступу : <https://tinyurl.com/mu7ky589>
8. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних видів спорту). Вінниця : Планер, 2014. 616 с.
9. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання. Методика фізичного виховання різних груп населення. Т.2. / Під ред. Т. Ю. Круцевич. Київ : Олимпийская литература, 2017. 366 с.
10. Кучинська І. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2020. 291 с.
11. Методики фізичного виховання різних груп населення: навчальний посібник / [Солопчук М. С., Бесарабчук Г. В., Солопчук Д. М., Заїкін А. В.]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012. С. 58-209;
12. Методики фізичного виховання школярів : навчально-методичний посібник / [Солопчук М. С., Бесарабчук Г. В., Солопчук Д. М., Боднар А. О.]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. 292 с.
13. Методики фізичного виховання різних груп населення: опорні таблиці : навч.-методичний посібник / [Солопчук М. С., Бесарабчук Г. В., Боднар А. О., Солопчук Д. М.] Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. 196 с.
14. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. навч.закл. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
15. Панчук Н. П. Психологічна діагностика професійної придатності фахівця: Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2019. 130 с.
URI: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3545>

16. Панчук Н. П. Психологія вищої школи. Практикум. Навчально-методичний посібник. 3-є видання. Кам'янець-Подільський : Буйницький О.А., 2012. 100с.
17. Педагогіка вищої школи : підручник / [за ред. Кременя В. Г., Андрущенко В. П., Лугового В. І.]. Київ : Педагогічна думка. 2009. 256 с.
18. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи : навч. посіб. для магістрантів і аспірантів / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. Київ : ТОВ «Філ-студія», 2013. 316 с.
19. Петровська Т. В. Майстерність спортивного педагога: навчальний посібник Київ: НУФВСУ, видавництво «Олімпійська література», 2015. 184 с.
20. Платонов В. М. Сучасна система спортивного тренування. Київ : Перша друкарня, 2021. 672 с.
21. Президенти Міжнародного олімпійського комітету. Життя та діяльність / Під заг. ред. М. Булатової. Київ : Олімпійська академія України, 2001.
22. Управління проектами : навчальний посібник. Уклад. Л. Є. Довгань, Г. А. Мохонько, І. П. Малик. Київ, 2017. 420 с.
23. Шиян Б. М., Папуша В. Г. Методика викладання спортивно-педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах фізичного виховання і спорту : Навч. посібник. Харків : «ОВС», 2005. 208 с.